

Lunds universitet
Sociologiska institutionen, höstterminen 2023

LUNDS
UNIVERSITET

Porträttet av invandrare i svensk media

Författare: Muamera Avdic

Kandidatuppsats: SOCK10, 15hp

Höstterminen 2023

Handledare: Axel Fredholm

Abstract

Författare: Muamera Avdic

Titel: Porträttet av invandrare i svensk media

Kandidatuppsats: SOCK10, 15hp

Handledare: Axel Fredholm

Sociologiska institutionen, höstterminen 2023

Today's media form an essential part of how we understand the world around us. The purpose of the study is to investigate in which negative ways immigrants are presented in news articles Aftonbladet, Expressen and Dagens Nyheter during the period 2016-2023. This survey is based on a qualitative content analysis of twenty articles from Sweden's most famous mass media. The results indicate that Swedish newspapers tend to paint a more negative image of immigrants compared to positive representations. Stereotypes are consistently used to describe immigrants and create an image of them as deviant and foreign. At the same time, a clear contrast emerges between immigrants and Swedes, where immigrants are positioned as the opposite of the so-called "Swedishness". The study's theoretical basis is based on Norbert Elias concepts of established and outsiders and Georg Simmel's theory of the stranger and intersectionality as an investigative aspect. The conclusions from the study indicate that the media use different characteristics and perspectives to differentiate between immigrants and ethnic Swedes. A clear distinction is thus created between the two groups, where immigrants are portrayed through a prism of negative attributes and perspectives.

Nyckelord: invandrare, integration, stereotyper, media, invandring

Innehållsförteckning

Inledning och problemformulering.....	3
Syfte och frågeställningar.....	5
Avgränsning.....	6
Tidigare forskning.....	6
Medias porträtt av invandrare.....	7
Nyhet Logiken.....	8
Den typiska invandrarkvinnan.....	9
Stereotyper i den svenska medievärlden.....	9
Teoretiska utgångspunkter.....	13
Främlingen och främlingskapet.....	13
Etablerade och outsiders.....	14
Intersektionalitet.....	14
Normkritiskt intersektionellt perspektiv.....	16
Metod och material.....	17
Forskningsmetod.....	18
Urval och material.....	19
Tillvägagångssätt.....	21
Analysmetod och databearbetning.....	21
Forskningens kvalitet.....	22
Forskningsetik.....	23
Resultat och analys.....	24
Georg Simmels och Norbert Elias teori och tidigare forskning.....	31
Diskussion och slutsatser.....	34
Referenslista.....	36
Nyhetsartiklar.....	36

Inledning och problemformulering

Sveriges stigande invandring ställer samhället inför stora utmaningar, både när det handlar om välfärdssystemet och integrationspolitiken. Svenska medier rapporterar med jämna mellanrum om integration och invandring, särskilt om en verkningslös integration som leder till ökade motsättningar i samhället. Mediernas sätt att generera dessa ämnen får oss att tänka på begreppet invandrare. Det är välkänt att medierna vanligtvis använder och framställer invandrare med på ett negativt sätt. Medierna har därför en betydande roll i att skapa olika kategorier för att sedan bestämma vad som ska synliggöras och vad som ska ignoreras. När vi analyserar mediala skrifter och dess innebörd, får vi vanligtvis en inskränkt och överklig bild av verkligheten. Medierna har en sådan befogenhet att de kan ha effekt på vår insikt och perception om världen, även om den inte stämmer överens med verkligheten. Den lärdom vi förvärvar via media är sällan en lärdom som vi människor konfronterar, vilket kan relatera till en osann bild av verkligheten.¹

Invandringen till Sverige på 2000-talet

Enligt Jesper Strömbäck är Sverige ett invandrarland som har tagit emot invandrare från alla världens länder.² Hade man utforskat den nuvarande svenska befolkningens ursprung hade det påvisat ett stort omfång av att befolkningen har sitt ursprung i andra länder.³ Det faktum att svenskar har sina rötter i andra länder behöver man inte en större efterforskning tillbaka i tiden för att förstås. Går vi tillbaka en generation så har mer än en fjärdedel av Sveriges invånare utländska rötter. Att eftersträva någon form klassificering bland invånarna, såsom "invandrare" och "svenskar" skapar enligt Strömbäck ett utförande av våld i det verkliga livet. Det finns ingen genuin och homogen kategori "svenskar" och "invandrare". Nuvarande svenskar är en blandning av individer som är födda i Sverige, vars ursprung finns i andra länder om man går tillbaka en eller flera generationer. Detta gäller även individer som är födda i utlandet men som har bosatt sig i Sverige och kommit till svenska medborgare. Sverige och dess svenskhet berikades främst av världen omkring och den historiska immigrationen. Det finns en annan anledning att vara aktsam med begreppet invandrare. Begreppet invandrare indikerar om en egenskap, men att invandra förfara sig i vad man gör och inte någonting man är. Strömberg anser att "*Bättre än att tala om invandrare är därför*

---

¹ Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*, 1. uppl., SNS förlag, Stockholm, 2009,s.

² Strömbäck, Jesper, *Utan invandring stannar Sverige*, 1. uppl., Volante, Stockholm, 2016,s.43

³ Ibid.,s.45

att tala om invandrare”.⁴ Invandrare utövar enbart inte inflytande på de samhällen de överger, utan även de samhällen de anländer till. Vidare menar Strömbäck att världen omkring och den historiska migrationen har bildat både Sverige och dess utsträckning. Sedan medeltiden har invandrare medfört viktiga beståndsdelar i Sverige och dess utveckling, allt inom välstånd, handel, transport, gruvarbete och tillverkning. Invandrare har även medfört en utveckling av svensk kultur, litteratur, arkitektur samt högre studier.⁵ Sveriges ekonomi var främst baserat på industrier och invandrad arbetskraft från olika delar av världen. Under 2000-talet har invandringen till Sverige varit väldigt hög och ökade ännu mer under år 2015. Därför är det enkelt att få uppfattningen att invandring vanligtvis domineras av människor som anländer som asylsökande.⁶

Enligt Plisch & Westerlund har allt fler personer under de senaste åren av eget val eller under förtryck flyttat från sina hemländer och bosatt sig i Sverige. Idag är Sverige präglad av en avsevärd etnisk, social, kulturell, språklig och religiös mångfald.⁷ Strömbäck påpekar att mångfald i sig är otillräckligt, det är nödvändigt att den sociala och kulturella miljön är tillgänglig för mångfald av människor med olika bakgrunder. Ur den synvinkeln har Sverige i allmänhet en gynnsam position.⁸ Det som förenar oss alla är viljan att försöka gestalta en framtid för oss själva och våra nära som upplevs som bättre. Migration och rörlighet, vare sig det sker inom eller mellan stater, utgör en naturlig aspekt av det mänskliga tillståndet. Det är varken något egendomligt eller något nytt fenomen. Det handlar om att inte enbart acceptera sin nuvarande situation utan att aktivt sträva efter att förbättra den lott som vi dragit i livets oförutsägbara lotteri. Även om en migration är en naturlig företeelse kan den ändå väcka bekymmer. För Sverige väckte utvandringen för över hundra år sedan sådan oro att en särskild Emigrationsutredning inrättades för bland annat åtgärder för att minska invandringen. I dagens samhälle är det däremot invandringen som framhäver oro, medan utvandringen nästan aldrig diskuteras, även att tiotusentals människor varje år emigrerar från Sverige.⁹

---

⁴ Ibid.,s.46

⁵ Ibid.,s.43-44

⁶ Ibid.,s.46

⁷ Plisch, E.& Westerlund,U.(2007). Mångfald är framtiden (SOU 2007:50). Stockholm: Kulturdepartementet,s.11

⁸ Strömbäck, Jesper, *Utän invandring stannar Sverige*, 1. uppl., Volante, Stockholm, 2016,s.147

⁹ Ibid.,s.8-9

Särskilt betydelsefullt är att den betydande del av verksamheten inom nyhetsmedierna har en politisk dimension, oavsett om de medvetet eftersträvar det eller inte. En av nyhetsmediernas centrala uppgifter är att samla in, omforma och fördela information om samhällshändelser. Denna information fungerar som grund när människor formar sina åsikter och uppfattningar om verkligheten. Strömbäck menar att det vi själva inte får genomleva, kan vi få presenterat utifrån media.¹⁰ Nyhetsmedierna influerar såväl direkt som indirekt förhållningssättet av åsikter, både bland allmänheten och politiska aktörer. Individernas tankar och perception om verkligheten ligger till grund för deras handlingar, vilket innebär att nyhetsmedierna indirekt har effekt på individens agerande. Trots detta utgör nyhetsmedierna en nödvändig komponent för att informationen ska spridas omfattande och influera individens perception om verkligheten. Nyhetsmedierna är djupt förankrade i processerna som påverkar den auktoritativa fördelningen av världen i samhället och genomförandet av makt. Att sociala och digitala medier gradvis har blivit mer framträdande inom politisk kommunikation ändrar inte denna grundläggande förståelse.¹¹ Strömbäcks forskning är endast ett av flera exempel som påvisat att media har en benägenhet till att presentera invandrare på ett negativt sätt. Det är därför spännande att granska på vilka sätt invandrare porträtteras negativt i den svenska massmedia sfären.

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att genomföra en kvalitativ innehållsanalys för att undersöka på vilka sätt de svenska nyhetsmedier porträtterar invandrare. Tidigare forskning har indikerat att media har ett förfogande att ge en negativ bild av invandrare. Min studie är specifikt inriktad på att utforska den negativa framställningen av invandrare i den svenska medievärlden. Med fokus på de negativa aspekterna har jag valt att därför formulera följande frågeställningar:

- Vilka negativa egenskaper förknippas invandrare med i svenska medier?
- Hur kan vi ur ett sociologiskt synsätt förklara den svenska medias version?

---

¹⁰ Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle en introduktion till politisk kommunikation*, MTM, Johanneshov, 2015, s.15

¹¹ *Ibid.*, s.15

Avgränsningar

Arbetet avgränsas genom att använda Sveriges mest kända massmedier utifrån tidsperioden 2016-2023. De tidningar som valts ut för arbetet är Aftonbladet, Expressen och Dagens Nyheter. För att få så tydligt porträtt som möjligt under rådande tidsram, valdes tjugo nyhetsartiklar ut för att granskas. Detta för att kunna söka svar på ovanstående frågeställningar.

Tidigare forskning

I följande avsnitt redogörs för tidigare forskning på ämnet och syftar till att uppmärksamma lämplig forskning om den svenska medias bild av invandrare. Att få en helhetssyn av forskningsområdet som behandlar på vilka sätt invandrare porträtteras i svenska nyhetsmedier och för att finna relevant information om det valda området har användningen av LUBsearch och Libris bibliotek varit relevant. I processen att söka efter relevanta artiklar användes olika sökord såsom “utlandsfödda”, “utlänning”, “invandrare”, “integration”, “stereotyper”, “invandrare i media”, “invandring” och “medias perspektiv på invandrare”. Detta medförde ett brett urval av vetenskapliga artiklar samt texter. Trots att det fanns en angelägen mängd forskning med både kvalitativa och kvantitativa ansatser inom ämnet har jag, med hänsyn till studiens begränsade omfattning, valt ut de artiklar som mest direkt relaterar till studiens syfte.

Tidigare forskning har undersökt på vilket sätt invandrare tilldelar utmärkande egenskaper i media och har även belyst frågor kring användningen och kontexten av begreppet “invandrare”. Mitt arbete är grundat på två specifika forskningsfrågor och två teoretiska ansatser för att kunna analysera, tydliggöra samt medföra en vidgande uppfattning genom att koppla min insamlade data till Georg Simmels teori om främlingen och Norbert Elias begrepp om etablerade och outsiders. Norbert Elias begrepp om etablerade outsiders valdes främst för att besvara vilka negativa egenskaper som förknippas med invandrare i media samt tydliggöras ur ett sociologiskt synsätt. I enlighet med min studie, har studien potential att erbjuda en noggrannare uppfattning av hur invandrare porträtteras i svenska medier och samtidigt framhäva arbetet till en mer övergripande och universell nivå genom att använda teoretiskt underlag.

Medias porträtt av invandrare

Enligt medieforskaren Stuart Hall är en dagstidning rik på "krigsromanser", vilket innebär lovande men vanligtvis ofullständiga berättelser.¹² Användningen av gamla metoder för att förmedla nyheter ger nyhetsförmedlingen en moralisk betydelse. Nyheterna skapar tydliga gränser mellan de som tillhör gruppen "oss" och de som inte gör det, samt mellan det normala och onormala, och det goda och det onda. Samspel mellan samhällets institutioner och nyhetsmedia har även ideologiska konsekvenser. I nyhetsartiklarna kan professionella perspektiv och kunskaper förvandlas till något som verkar vara allmän och oberoende kunskap. Att vara en källa och bidra till utformningen av mediernas verklighets definitioner innebär att ha ideologisk makt. De som endast är föremål för mediernas övervakning är maktlösa. Vanliga människor som syns i nyheterna används i stor utsträckning som illustrationer för problem som presenteras av myndigheter och medier.¹³

Sedan mitten av 1970-talet har medieforskaren Ylva Brune ägnat sig åt forskning kring hur invandrare framställs i nyhetsmedierna. Allmänna tendenser inom nyhetsrapporteringen påverkar bevakningen av invandrarfrågor genom att en stor del av nyhetsmaterialet kommer från samhällets institutioner och det negativa prioriteras medan det positiva förbises. Ylva Brune menar att invandrare porträtteras som objekt för olika myndighetsåtgärder och uttalanden, att de blir intressanta i konfliktsituationer och antar förutbestämda roller i typiska historier, beror på villkoren för nyhetsrapporteringen.¹⁴ Nyhetsjournalistikens metoder lämpar sig i förhållande till nyhetsinstitutionens mål, vilka är att med begränsade resurser integrera den oförutsägbara och obegränsade världen i nyhetsmediets fasta format samt att forma legitimitet och betydelse för den egna verksamheten. Nyhetsdiskursen består av fasta "tolkningspaket" som gör möjlig strukturering och utformning av händelser som specifika nyhetshändelser. Enligt Ylva Brune är innefattar ett tolkningspaket en specifik tolkningsrepertoar med grundad nyhetsvokabulär och symbolik. Tolkningspaketen är centrala inom nyhetsjournalistiken då de gör det potentiellt att utforma nya händelser på bekanta sätt, vilket ger struktur, igenkännlighet och effektiviserar framställning för journalisten och mediet, samt förenkla den allmänna snabba uppfattningen.¹⁵ Nyhetsmedierna skapar

---

¹²

<https://www.regeringen.se/contentassets/1acc0f0a9e59456ab0e4fff9e4936b14/kategorisering-och-integration.-o-m-forestallda-identiteter-i-politik-forskning-media-och-vardag> s.58

¹³ Ibid.,s.58

¹⁴ Ibid.,s.58

¹⁵ Ibid.,s.59

tolkningsgemenskaper, det vill säga kollektiva eller kompletterande tolkningspaket, i centrala frågor. Detta görs dels eftersom nyhetsarbetarna är praktiskt bunden av nyheter från andra medier, och dels för att en tolkningsgemenskap indikerar att ett ämne har tematiserats på ett sätt som gör den blivande nyhetsbevakningen till viss del förutsägbar. Problem som rasism, diskriminering och strukturella integrationssvårigheter har någorlunda lite observerats i svenska nyhetsmedier under de senaste tjugo åren, gentemot frågor om flyktingar och minst om 1990-talet, gentemot uppmärksamheten kring brott kopplade till utlänningar eller flyktingar.¹⁶

Nyhetslogiken

Ylva Brune lägger stor vikt vid det hon kallar "nyhetslogiken". När man diskuterar invandrare i media och hur denna grupp konstrueras, finns det specifika aspekter som är centrala och har varit det under en tid. Hon exemplifierar hur det finns tekniker inom nyhetsrapporteringen som formar tankemönster kring vissa grupper. Dessa konstruktioner skapar en specifik bild av invandraren, och denna bild får sedan ett eget liv som existerar parallellt med verkligheten. Den cirkulerar i bakgrunden och fungerar som en form av sanning eftersom teknikerna ser till att bibehålla tankemönstren om den verkliga världen och dess individer och relationer.¹⁷ Samtidigt bygger nyhetsjournalistiken på en förutsatt förståelse hos den publik man riktar sig till. Nyheterna framställs som viktiga för läsaren genom att ansluta till tidigare kunskaper och skapa mönster för utformning. Ylva Brune grundar sina argument på tre olika undersökningar. Den första undersökningen bygger på en diskursanalys av texter i stora dagstidningar från åren 1975 och 1976, vilka strävar efter att formulera en övergripande problematik i anknytning till "invandrarkvinnan", "invandrarkillen", "invandrarflickan" och så vidare.¹⁸ Vid denna tidpunkt gör begreppet "invandrare" sitt intrång i nyhetsmedierna, och "invandrare" börjar ses som en definierad kategori. Den andra undersökningen bygger på nyhetstexter i stora dagstidningar som relaterar till nyhetshändelser under år 1997 och 2000. Dessa händelser involverar olika typer av våldsbrott mot kvinnor, och den kraftiga mediebevakningen drivs vid båda tidpunkterna av presumtion att brotten har övergripande betydelse.¹⁹ De så kallade "unga invandrarkvinnor", "invandarmän" och "invandrarkillar" framförs i förutbestämda roller och gestaltas som

---

¹⁶ Ibid.,s.59

¹⁷ Ibid.,s.59

¹⁸ Ibid.,s.59-60

¹⁹ Ibid.,s.60

stereotyper. De första två undersökningarna fokuserar på hur nyhetsmedierna skapar "sorter" av invandrare och vad innebörden i dessa "sorter" kan avslöja om hur journalistiken betraktar det "svenska" och "invandrar" perspektivet som rota sig i texterna. Den tredje studien, som denna artikel grundas på, har en annan inriktning. Med utgångspunkt i artiklar från Dagens Nyheter under år 2002 och 2003, eftersträvar att särskilja hur neutrala tekniker i nyhetsrapporteringen medför att skapa kategorin "invandrare" som en problematisk grupp. Som på olika vis framträder som avvikande i förbindelse till en vanligtvis outtalad norm.

Den typiska invandrarkvinnan

Ett avsnitt i Svenska Dagbladet från år 1975 som behandlar "den typiska invandrarkvinnan" ger ett konkret exempel på hur olika nyhetstekniker kan samarbeta för att skapa "sorter" av invandrare. Genom att granska rubrikerna menar Brune att dessa är utformade som metonymier, vilket betyder att de använder några få egenskaper för att representera hela gruppen invandrarkvinnor: "Städa, kan ingen svenska, u-landskvinna i Sverige".²⁰ Normen mot vilken invandrarna i nyheterna konstateras i mitten av 1970-talet kan till en del förstås genom de avsaknaden som attribuerar "invandraren". Problematiken kring "invandrarkvinnan" vid den här tiden influeras av abstrakta idéer som föreslår att andra stater vistas på en lägre utvecklingsnivå än Sverige och att detta karaktäriserar de människor som invandrat. Sverige framställs som högutvecklat, högutbildade medan individer från Turkiet eller Sydeuropa härrör från medeltiden eller i alla fall 100 år bakåt i tiden.²¹ Både religion och kultur påstås begränsa dem av att anpassa sig på ett "korrekt sätt" i samhället. Som ett resultat måste "vi" samhället, vidta olika anpassningsinsatser och åtminstone försöka rädda dem.

En motsvarande studie som är relevant till mitt arbete är Khalid Khayatis studie som utifrån kulturella och etniska grunder skapar kategoriseringar av människor. Det förfara sig om den härskande kulturen som ges en ledande ställning inom samhällets strukturella system. En allmän uppfattning är att främlingsfientlighet hos individer förekommer i takt med enorma händelser såsom migrationsströmmar och flyktingkriser.²² Enligt Khalid Khayati är detta dock falskt och argumenterar för att exkludering och diskriminering av utlänningar i Sverige har sina rötter långt tillbaka i tiden. Utifrån mitt arbete är Khalid Khayatis studie givande i

---

²⁰ Ibid.,s.66

²¹ Ibid.,s.68

²²

https://www-jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/pdf/26632174.pdf?refreqid=fastly-default%3Aef3a1e3edd1c229e84626fa54f399c56&ab_segments=&origin=&initiator=&acceptTC=1 s.15

förhållande till medias framställning och dess observation av invandrare. Khayati uppmärksammar det svenska folkhemmet och det rasbiologiska institutet som grundades på 1920-talet och hävdar att dessa faktorer skapade kroniska “monokulturella” tendenser bland svenska medborgare.²³ Detta resulterade i allt som avvek från den härskande kulturen ignorerades, då inrikes kultur ansågs som en solidaritet och en nationell tillhörighet. Denna form av aspekt och insikt kallas monokultur, där det finns en strävan att gynna den härskande kulturen inom samhället.²⁴ Svenska folkhemmet byggdes på att tydliggöra vad som är svenskt och icke svenskt. Denna förmåga på vad som är “svenskt” medförde en uppfattning av individer med annan härkomst och kultur som avvikande och främmande för vad som ansågs som “svenskt”. Khayati hävdar att etableringen av det svenska folkhemmet skapade etniska samt kulturella markörer för både inkludering och exkludering.²⁵ Denna form av aspekt på kultur och etnicitet är ett fundament för en restriktiv inställning till skiljaktighet även känd som kulturell rasism. Khalid Khayati riktar sin uppmärksamhet på den härskande kulturen och hur den gynnas, medan andra kulturer och etniciteter beskylls för att vara avvikande och till och med “onda” i vissa aspekter. Khayati anser att det finns en historisk förankring och stämplar de offentliga diskussionerna gällande invandrare i dagens samhälle. Trots att Sverige inte längre betraktas som homogen enhet, indikerar integrationstendenserna att det är ett land där två distinkta befolkningsgrupper eller etniska kategorier existerar. Dessa grupper inkluderar den inhemska svenska befolkningen samt invandrare och flyktingar, som bosätter sig i utkanten av storstäder och andra utvalda områden. I detta sammanhang fungerar termen “invandrare” som en markör som påminner och ger en spegelbild av den dominerande svenska identiteten i en förbindelse av över-och underordning.²⁶

Stereotyper i den svenska medievärlden

I deras forskning “Stereotyper i vardagen: Bilder av “de främmande” redogör Bo Petterson och Anders Hellström hur stereotyper om invandrare reproduceras i svensk media och hur de fortsätter symbolisera en porträtt av utlänningar som “främmande”. Studien diskuterar även hur stereotyper i den svenska medievärlden bidrar till att skapa uppdelningar mellan “Oss” och “Dem”.²⁷ Studien använder sig av konkreta exempel från en svensk småstad och tre jämförbara europeiska städer för att diskutera hur stereotyper bevaras och förstärks samt

---

²³ Ibid.,s.12

²⁴ Ibid.,s.13

²⁵ Ibid.,s.15

²⁶ Ibid.,s.25

²⁷ <https://data.riksdagen.se/fil/F4FA05D6-EB21-4EB2-B3FD-65958EE712A1> s.100

belysa de negativa konsekvenserna av dessa föreställningar. Detta fann jag som intressant i förhållande till mitt arbete eftersom de diskuterar och besvarar frågor som kan innehålla motsvarigheter till min studie. Författarnas förståelse av begreppet stereotyp härstammar primärt från Vertzberger Hinton.²⁸ Enklast kan stereotyper förstås som förutsägbara föreställningar om personliga egenskaper baserade på iakttagelseförmåga om grupptillhörighet och dess särdrag. Inom kognitiv forskning är det trots allt välkänt att människan behöver ha vissa förutfattade åsikter för att funktionellt kunna behandla de dagliga sinnesintryck personen drabbas av. Oftast bär vi som individer med oss stereotypa föreställningar från vår uppväxt. Uppfostran och tidig prägling spelar en avgörande roll för hur dessa stereotyper tar fäste hos individen. Framöver i livet påverkar andra kanaler, särskilt studier och skolgång, vår syn på stereotyper. Efter dess påverkan blir individen generellt sett mindre mottaglig för nya stereotyper, men förekommande stereotyper kan förstärkas exempelvis via arbetslivet.²⁹ Massmedia framstår som en central kanal för att etablera befintliga stereotyper, och enligt forskning från de senaste decennierna ligger massmedias funktion särskilt i att förstärka befintliga föreställningar istället för att bilda nya. Detta gäller särskilt när det kommer till stereotyper om invandrare. Massmedia kan betraktas som den plattform där stereotypa uppfattningar om invandrare tydligast manifesteras och förstärks.³⁰ Tidigare forskning har även påvisat att "det främmande" ofta associeras med sjukdom, fara och hot.³¹ Van Dijk har identifierat några vanliga "fördomsstrukturer" i elitkommunikation, särskilt inom nyhetsmedia, om etniska grupper som skiljer sig från majoritetsbefolkningen. Dessa strukturer innefattar föreställningar om invandringens påstått stora fysiska omfattning, kopplingar till brottslighet och ilska, påstådd orättvis konkurrens och orättvis behandling. Vilket antyder en ekonomisk börda för majoritetsbefolkningen, samt kulturella dispyter. Dessa stereotyper fokuserar på påstådda negativa personlighetsdrag och underlägsenhet hos individerna i minoritetsgrupper. Det är också sällan som uppmärksamhet riktas mot de positiva inslag som minoritetsgrupper kan ge. Van Dijk avskiljer dessa "fördomsstrukturer" till tre övergripande grundteman: skillnader, avvikelser och hot. Den standardiserade nyhetsrapporteringen antyder ofta att minoriteter utgör en källa till sociala, ekonomiska och politiska bekymmer för majoritetsgruppen. Rapporteringen tenderar att domineras av historier om brott, hot, aggression och kulturella dispyter i samband med dessa grupper.³² En

---

²⁸ Ibid.,s.102

²⁹ Ibid.,s.103

³⁰ Ibid.,s.103

³¹ Ibid.,s.105

³² Ibid.,s.105

grundläggande stereotyp som förväntas framträda är bilden av invandraren som ett hot, oavsett om detta hot gestaltar sig genom brottslighet, smittspridning av sjukdomar eller påstått aggressiva kulturella manifestationer. Föreställningen om invandraren ses också som en “belastning” utifrån ekonomiska termer, där den individuella invandraren betraktas mer som passivt föremål än ett “skrämmande” subjekt.³³

Inom tidigare forskningen framgår det tydligt hur medier har en viktig funktion för individers uppfattning av verkliga livet. Vi kan även fastställa hur medier innehar en aktivt vald teknik som synliggörs i hur invandrare kategoriseras baserat på etniska och kulturella kontraster. Det resulterar i att de hamnar som en underordnad grupp när de fastställs mot den etniska majoritetsgruppen i den svenska miljön. De stereotypa synsätt skapar två övergripande föreställningar om invandrare, nämligen som hot eller offer. Sammanfattningsvis visar forskningen att nyhetsrapportering har förmågan att skapa tankestrukturer kring vissa grupper, vilket har en benägenhet att leva bortom den faktiska verkligheten. Dessa tankestrukturer påverkar också individens uppfattningar samt upprätthåller en snedvriden porträtt av en grupp, även om den inte stämmer överens med verkligheten. I mitt arbete avser jag att bygga vidare på den tidigare utförda forskningen samt att applicera de två valda teoretiska förhållningssätten för att bidra till en djupare förståelse för huruvida invandrare porträtteras negativt i svenska nyhetstidningar. Det är både intressant och betydande att analysera nyhetsartiklar från olika synvinklar. Genom att använda mina teoretiska utgångspunkter planerar jag att fördjupa resonemanget som redan framkommit i tidigare forskning och därigenom ge en mer ingående förståelse av hur invandrare gestaltas i svenska nyhetstexter utifrån ett sociologiskt perspektiv.

Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt kommer jag att redovisa för de valda teoretiska utgångspunkter och centrala begrepp som kommer att användas i min analys. Jag har valt att utgå ifrån en teorikombination eftersom alla teorier är nära förknippade till varandra, samtidigt som de medför olika perspektiv på hur invandrare framställs negativt i svenska nyhetstexter. Denna teorikombination är meningsfull i förhållande till att det kan medföra olika former av förmågor inom mitt undersökningsområde. Jag anser även att Georg Simmels teori om främlingen och Norbert Elias teori om etablerade och outsiders är relevanta i förhållande till

---

³³ Ibid.,s.106

min studie för att besvara studiens frågeställningar på ett heltäckande sätt och från ett sociologiskt perspektiv.

Främlingen och främlingskapet

År 1908 formulerade Georg Simmel den sociologiska formen av "främlingen" och gav begreppet en ny betydelse. Enligt Simmel framställs främlingen som en individ med en förutbestämd position och besitter egenskaper som skiljer sig från dem som redan existerar inom gruppen.³⁴ Främlingen saknar de gemensamma utmärkande egenskaper som gruppen etablerar sig på, vilket i sin tur medför att främlingen tilldelas en specifik objektivitet.³⁵ Främlingens position innebär både avlägsenhet och utanförskap i förhållande till gruppen och det finns därmed inga hållbara kopplingar mellan främlingen och andra människor i gruppen.³⁶ Främlingens avlägsenhet gentemot gruppen härrör från uppfattningen att individen besitter en slags rörlighet, "*den potentiella vandraren*"³⁷. Det gör att främlingen avskiljer sig från det som betraktas vara centralt för gruppen. Främlingen anses inte vara bunden till sedvanliga normer som majoriteten behöver stå i förhållande till. Främlingen betraktas därför ha en främmande ställning och är därmed inte fullständig av det samhälle individen fysiskt vistas i. Enligt Simmel är alla relationer grundade på att människor delar kollektiva intressen samt har motsvarande utmärkande egenskaper. Relationerna påverkas inte bara av förekomsten av gemensamma drag och individuella skillnader, som kan antingen påverka förhållandet eller lämnas bortom.³⁸ Ett exempel är främlingens härkomst som blir en individuell kontrast i förhållande till majoriteten av gruppen men delas samtidigt med andra främlingar. Enligt Simmel förklaras dessa egenskaper som generella inom gruppen men utmärkande och ojämförbara bortom gruppen. På så sätt betraktas främlingarna inte som individer utan snarare som en "specifik typ av främlingar".³⁹

Etablerade och outsiders

"Etablerade och Outsiders" bygger på en teori av samhället Winston Parva som genomsyras av sociala grupperingar. Enligt Norbert Elias var de olika områdena i Winston Parva

---

³⁴ Simmel, Georg, "The Stranger" i [red.]Wolff, Kurt H. *The Sociology of Georg Simmel*, The free press, Glencoe Illinois, 1950, s. 402

³⁵ Ibid.,s.404

³⁶ Ibid.,s.403

³⁷ Ibid.,s.402-403

³⁸ Ibid.,s.405

³⁹ Ibid.,s.406

organiserade internt och framställde varierande grad av social sammanhållning. Det fanns inga tydliga skillnader som kunde urskiljas mellan grupperna, förutom att ett område beboddes av de ursprungliga invånarna och de andra av nykomlingar.⁴⁰ Oavsett de obefintliga skillnaderna ansåg de etablerade grupperna sig överlägsna och behandlade nykomlingarna som underlägsna. De etablerade grupperna vidimerade sin identitet och position genom att utesluta nykomlingarna från sociala sammanhang och fullständig delaktighet i samhället. Denna process resulterar i att de etablerade tillskriver sig överlägsna egenskaper och därmed ser ner på "outsiders" som är nykomlingarna.⁴¹ Deltagarna i den etablerade gruppen var starkt integrerade, i motsats till den andra gruppen som inte hade samma bakgrund, förmåga och uppfattning. Den etablerade gruppen behöll därför sin makt för att bevara sin etablerade livsstil och vidmakthålla skillnaderna mellan grupperna. De samarbetade för att försvara sina traditioner och identitet under tiden som nykomlingarna var inkapabla att motstå på grund av bristande sammanhållning.⁴²

Gruppernas struktur och sammanhållning formades av tidsdimensioner i Winston Parva. De forna medborgarna delade ett gemensamt förflutet som omfattade dåtid, nutid och framtid och som blev en ram för deras gemenskap "vi". Med åren utvecklade de en grupprocess som sammanförde dem och formade osynliga band. Individernas uppfattning av "vi" konstitueras av gruppidentiteten och medför en framställning av "vi-bästa". Den etablerade gruppen representerade "vi-bästa", samtidigt som nykomlingarna betraktades som ett hot mot "vi-bästa" på grund av bristande moraliska normer. Därför stigmatiseras outsidergruppen generellt som mindervärdiga människor.⁴³ För att genomföra den mindervärdiga processen och stigmatiseringen, nyttjade den etablerade gruppen skvaller. Negativt riktades främst mot outsiders, medan positiva och uppskattande skvaller gällde gruppen själv. Den starka sammanhållningen i den etablerade gruppen gjorde det potentiellt för skvaller att kvarleva och spridas på ett sätt som var orealistisk i den ostrukturerade outsidergruppen.⁴⁴ Med hjälp av skvaller kunde den etablerade gruppen hävda bra egenskaper och uppskattningar medan skvaller av anklagelser, med benägenhet till stereotypa rykten, kopplades starkt med outsiders. Följaktligen levde "Vi" och "Dem" kvar i och med osynliga band och tidsdimensioner i den etablerade gruppen, där invånarnas gemensamma identiteter bildades

---

⁴⁰ Elias, Norbert & Scotson, John L., *Etablerade och outsiders: en sociologisk studie om grannskapsproblem*, Arkiv, Lund, 1999, s. 11

⁴¹ Ibid., s. 14

⁴² Ibid., s. 34-35

⁴³ Ibid., s. 27

⁴⁴ Ibid., s. 28

av bestämda uppfattningar om det positiva och negativa.⁴⁵ Elias teori belyser en strid om makt mellan två grupper i samhället. Den nykomna gruppen kämpar efter att uppgradera sin position, medan den etablerade gruppen arbetade för att bibehålla sin ställning. Denna maktstrid ledde till tydliga gränser som bekräftade gruppernas status i samhället och formade medlemmarnas identiteter. Den etablerade gruppen kännetecknas av stark solidaritet, integration och gemensamhet, vilket resulterade i en tilldelad makt för att utesluta den nykomna gruppen.

Intersektionalitet

Intersektionalitet är ett teoretiskt begrepp som granskar maktstrukturer och ojämlikhet genom att betona hur olika former av maktordningar integrerar och återskapar strukturell ojämlikhet. Genom att analysera skapandet av tydliga kategorier såsom kön, klass, religion och andra faktorer strävar det intersektionella perspektivet att förstå den komplexa verkligheten och belysa motsättningen till den naturliga tendensen att kategorisera.⁴⁶ Att indela samhället i tydliga kategorier skapar uppkomsten av ojämlikheter och maktstrukturer, där jämförelser görs mellan olika grupper som kvinnor och män, invandrare och svenskar, unga och äldre, samt homosexuella och heterosexuella.⁴⁷ Utmaningen ligger i att de deskriptiva jämförelserna inte ger insikt om anledningarna till dessa skillnader, möjligheterna till förändring, eller den verkliga naturen hos dessa kategorier. Varje isolerad kategori avslöjar en kollektion av olika sociala ställningar.⁴⁸ Inom den internationella kontexten är intersektionalitet ett etablerat begrepp som används både inom den vetenskapliga världen och av aktivister. Enligt genusforskaren Lykke är det intersektionella perspektivet skeptiskt till att endast koncentrera sig på en enskild maktasymmetri, såsom feminism som centreras kring könsmaktsordningen, då verkligheten anses vara betydligt mer komplex.⁴⁹ Historiskt sett har begreppet intersektionalitet utvecklats mellan traditioner, på det sätt som postmodern feminism och black feminism exempelvis.⁵⁰ Ursprungligen härstammar begreppet från den antirasistiska kritiken som syftade mot den "vita" medelklassfeminismens ledning och dess uteslutande organisation som särbehandlade färgade feministiska rörelser. Den centrala ide

---

⁴⁵ Ibid.,s.80-95

⁴⁶ De los Reyes, P. & Mulinari, D.(2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över(o)jämlighetens landskap*. Stockholm: Liber AB, s.23-25

⁴⁷ Ibid.,s.25

⁴⁸ Ibid.,s.24

⁴⁹ Lykke, Nina, *Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen*. I *Kvinnovetenskaplig tidskrift* nr.1, 2003. <http://dx.doi.org/10.55870/tgv.v24i1.4183> (Hämtad: 2023-12-19)s.50

⁵⁰ Ibid.,s.48

traditionen inom teorin fokuserar på skärningspunkten mellan maktsystem, kön och ras som utmanat den traditionella kvinnorörelsen. Bekämpandet av rasism och avslöjandet av maktsystem inom feminismen, är de underliggande faktorer som formar begreppet intersektionalitet.⁵¹ Även om termen intersektionalitet utformades på 1990-talet, har ifrågasättande ändamål diskuterat det intersektionella sättet att tänka redan tjugo år innan dess. Trots att intersektionalitet har sin ursprungliga förankring inom feministisk teori bör den, enligt De los Reyes och Mulinari, inte begränsas till enbart denna ideologi. Genom att integrera idéer från feminismen, såväl som marxism och poststrukturalism, har intersektionalitet utvecklats för att identifiera de samband som frambringa och upprätthåller maktasymmetrier och ojämlikhet.⁵²

Normkritiskt intersektionellt perspektiv

En annan aspekt av intersektionella perspektivet, är det normkritiska intersektionella perspektivet. Begreppet integration har en normativ egenskap eftersom den konstruerar inom en syn om hur samhället och individer bör vara. Det normkritiska intersektionella perspektivet blir därmed relevant i denna studie. Integrationens normativa grund konstruerar i en uppfattning om en nationell dominans som integrerar en normutmanande minoritet såsom utlänningar. Denna form av synsätt gör att det intersektionella perspektivet angriper och konfronterar de normer som legitimerar underordning och ojämlikhet.⁵³ Normbegreppet har fått ökad bemärkelse under de senaste åren, både inom forskning och i arbetet för jämställdhet och likvärdighet.⁵⁴ En betydelsefull faktor till att normbegreppet har blivit allt vanligare kan vara att det används på fler språk och ger en alldaglig uppfattning av komplexa fenomen. Detta gör att normbegreppet inte bara är till nytta för forskare utan även för politiker, praktiker och andra som strävar efter utveckling. Begreppet fick särskilt mycket uppmärksamhet inom genusvetenskapen när Judith Butler använde och teoretiserade kring det i många av sina böcker. En central tanke i denna diskussion är att en norm aldrig existerar isolerad, utan formar i samarbete med andra normer en normativ princip. Genom detta samspel kan normer utmana varandra. Inom normen för jämställdhet återskapas inte bara

---

⁵¹ De los Reyes, P. & Mulinari, D.(2007). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över(o)jämlikhetens landskap*. 1. uppl. Malmö: Liber AB, s.15

⁵² De los Reyes, P. & Mulinari, D.(2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över(o)jämlikhetens landskap*. Stockholm: Liber AB, s.25

⁵³ Ibid.,s.235

⁵⁴ Martinsson, Lena, 'Intersektionell normkritik: om jämställdhet, arbetsliv och omvandlingar av makt', I SOU 2014:34 *Inte bara jämställdhet : intersektionella perspektiv på hinder och möjligheter i arbetslivet.*, 247-272, Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.s, 248

föreställningar om heterosexuella relationer, utan också starka normer kring betydelsen av förvärvsarbete som skapar förväntningar på en funktionell kropp.⁵⁵ När dessa olika normer och andra normer för in i ett jämställdhets sammanhang stabiliseras de och blir en del av naturaliserade föreställningar om hur livet bör vara. Samt hur arbete och samhälle bör organiseras. Därför finns det ingen normupprepning som inte är mångfacetterad och intersektionell. Normbegreppets betydande användbarhet grundar sig på dess inbyggda relation mellan kunskap, föreställningar och makt.⁵⁶ När en normalisering äger rum förstärks specifika kunskaper, livssyn och föreställningar om hur samhällen ska samordna och folket agerar. Denna process av att göra viss kunskap förståelig och självklar sker inte bara inom universitetsvärlden och politiken utan även i människors arbetsliv och vardag.

Metod och material

I detta avsnitt kommer jag att introducera den metodologiska ansatsen för mitt arbete. Främst kommer jag inleda med att förklara mitt val av metod och motivera varför jag anser att kvalitativ innehållsanalys är den mest gynnsam för att undersöka mina frågeställningar. Därefter kommer jag att ge en detaljerad beskrivning av metoden och hur den relaterar till min undersökning. Nästa del kommer att behandla grunden för mitt urval och förklara vilka nyhetstexter som har medtagits i undersökningen. Efter det följer en beskrivning av den praktiska processen för insamling och analys av data, samt en beskrivning för arbetets tillförlitlighet.

Forskningsmetod

Inom innehållsanalys finns det två basala ansatser, vilka är kvantitativa och kvalitativa ansatser.⁵⁷ Valet av kvalitativ innehållsanalys som metod i denna studie var givet, då avsikten är att undersöka på vilket sätt och inte i vilket omfång nyhetskällor skriver om utlänningar. Att använda kvalitativ innehållsanalys innebär att tolka och analysera skriftliga dokument och texter med målet att begripa olika samhällsfenomen framställs i medier. Pär Widén påpekar att kvalitativ innehållsanalys är en passande metodansats när man undersöker skriftliga texter.⁵⁸ Innehållsanalys kan göras på två abstraktionsnivåer, dessa är manifest och latent. Manifest

---

⁵⁵ Ibid.,s.249

⁵⁶ Ibid.,s.249

⁵⁷ Olsson, Henny & Sörensen, Stefan, *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv*, 3. uppl., Liber, Stockholm, 2011,s.209

⁵⁸ Widén, Pär, *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber AB, 2009,s.136

innehållsanalys fokuserar på det uppenbara, det synliga textmaterialet och dess tydliga framträdande i texten.⁵⁹ Den latenta innehållsanalysen fokuserar på den underliggande, skymda i text. Detaljerade analyser av formuleringar och ordval i texterna är avgörande för att förstå innehållet av diverse texter.⁶⁰ Jag har valt att undersöka på vilket sätt begrepp har använts, formulerats och i vilka utmärkande sammanhang som nyhetstexterna behandlar utlänningar. Inom den kvalitativa innehållsanalysen ingår den hermeneutiska tolkningsmetoden, vilket innebär en strävan efter att skapa uppfattning, insikt och förklaring. Det ingår även grundläggande direktiv för att tolka och analysera texter, där tre analytiska dimensioner sätts i fokus.⁶¹ Jag kommer att vidta den andra dimensionen som tar sin utgångspunkt från textens struktur, innehåll och koncentrerar sig på dess språkliga, litterära och innehållsmässiga betydelse. Detta gör det möjligt att identifiera olika ideologier eller aspekter som framkommer i olika kontext och diskussioner.⁶² Med den andra dimensionen kan man särskilja vilka aspekter av betydelse som är mestadels dominerande och upprepade i nyhetstexterna. Med fokus på hermeneutiken och den andra dimensionen ägnar jag mig till att begripa och grunda uppfattning ur de valda nyhetstexterna. Genom den kvalitativa innehållsanalysen kommer jag kunna understödja mig i att förstå nyhetstexternas språkliga och innehållsliga betydelser.

Urval och material

En innehållsanalys innebär en granskning av materialet eller studien, oavsett om det är i form av visuellt eller skriftligt innehåll.⁶³ Den kvantitativa definitionen innebär att undersökningen baseras på jämförbara och likvärdiga data, vilket innebär flera analysenheter som kan uttryckas och granskas med numeriska värden. Det är därför relevant att betrakta både kvantitativ och kvalitativ innehållsanalys som har samband med varandra.⁶⁴ Den kvantitativa innehållsanalysen är ett effektivt verktyg, särskilt när man söker svar på frågor om förekomsten inom olika kategorier i studien. Det kan handla om hur många gånger vissa kategorier förekommer i studierna och hur omfattande de är över tidsperioder eller hur stor omfattning kategorierna får. Ett centralt argument, en återkommande händelse eller ämne

---

⁵⁹ Olsson, Henny & Sörensen, Stefan, *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv*, 3. uppl., Liber, Stockholm, 2011, s.210

⁶⁰ Widén, Pär, *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber AB, 2009, s.137

⁶¹ Ibid., s.139

⁶² Ibid., s.139

⁶³ Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan, Wolters Kluwer, Stockholm, 2017, s.198

⁶⁴ Ibid., s.198

inom nyheter, betraktas ofta som viktigt. Inom den kvantitativa innehållsanalysen är mekanisk beräkning en viktig del. Det innebär att kunna tolka texter ganska kvickt och med hjälp av olika datorprogram eller kompetenta individer.

Den kvalitativa innehållsanalysen skiljer sig från den kvantitativa genom att den använder specifika verktyg för att analysera texter. En metod inom detta tillvägagångssätt innebär att man noggrant studerar viktiga delar av innehållet, dess helhet och de relevanta sammanhangen. Användningen av kvalitativ innehållsanalys motiveras oftast av önskan att fånga de centrala aspekterna som finns i helheten av texten, vilket är fundamentalt annorlunda jämfört med resultatet i arbetet. Det handlar om att identifiera de betydelsefulla delarna som skiljer sig i grad av relevans. För att nå den främsta väsentliga delen krävs användningen av specifika verktyg. Grunden för den kvalitativa innehållsanalysen är att en aktör effektivt engagerar sig i händelser eller föremål och förhåller sig till dem utifrån sina egna perspektiv.⁶⁵ Kvalitativ innehållsanalys tillhandahåller olika metoder, och filosofen Mats Furberg har i sin text "Att läsa resonerande texter" belyst det centrala i tillvägagångssättet. Det innebär att tolka, studera och ställa frågor i texter samt försöka besvara dem för att förstå vad fenomenet representerar och i vilket sammanhang det bör förstås, både generellt och av specifika aktörer.⁶⁶ Den kvalitativa innehållsanalysen kan också behandla frågor som rör normer och deras utveckling. En annan vanlig metod är att undersöka hur politiska aktörer, aktivister eller medier inkluderar fenomen, utvecklar och frågar i olika förbindelser. Detta utgör ett ytterligare verktyg inom den kvalitativa innehållsanalysen.⁶⁷

Jag har valt att använda mig av tidningsartiklar som min primära informationskälla, skrivna av korrespondenter eller så kallade journalister. För att genomföra min studie har jag valt att analysera tre webbaserade nyhetskällor: Aftonbladet, Dagens Nyheter och Expressen. Dessa tidningar rankas som de mest besökta nyhetskällorna i Sverige, och jag valde dem medvetet för att säkerhetsställa en bred täckning. De presenterar sig som "oberoende liberala" samt "obunden socialdemokratisk". Detta innebär att de har olika politiska ståndpunkter. Jag har dock försökt att förhålla mig neutral till dessa ståndpunkter i analysen av tidningsartiklarna.

---

⁶⁵ Ibid.,s.211

⁶⁶ Ibid.,s.212

⁶⁷ Ibid.,s.213

För att avgränsa datamängden och följa det som tidigare forskning har fastställt, har jag begränsat mig till nyhetsartiklar publicerade mellan år 2016 och 2023. Den här tidsramen ger en historisk överblick och speciellt hur medierna framställer invandrare efter flyktingkrisen år 2015. Systematisk sampling är en användbar metod när texter kommer ifrån källor, såsom nyhetssidor eller andra återkommande och regelbundna över tid.⁶⁸ Genom systematisk sampling skapar jag ytterst liten risk för att data hämtas från en specifik period, där medierna kan ha haft ett särskilt syfte med att belysa ett särskilt material eller fråga. Med ett personligt urval, har jag kunnat noga välja ut lämpliga artiklar från den angivna perioden. Målet med detta urval är att utse texter som effektivt kan medföra svar på mina forskningsfrågor. Hur jag väljer och vilka resultat jag får är huvudsakligen styrt av själva forskningsfrågan. I min studie handlar det om att jag, i min sökning efter artiklar på internet, kan tillämpa en eller flera sökord för att selektivt frambringa de mest lämpliga artiklarna för min studie.⁶⁹

Tillvägagångssätt

Jag sökte artiklarna genom de olika nyhetssidorna och utnyttjade deras sökfunktioner för att söka efter tillämplighet, datum och använda frivilliga sökord, vilket förenklade sökningsprocessen. För att avgränsa min sökning valde jag att söka på begreppet “invandrare” från tidsperioden 2016-2023. För att göra sökningen mer precisa och omfattande valde jag att använda fler och tilläggande sökord enligt tematisk sökning⁷⁰ Genom att använda en tematisk sökning kunde jag selektivt hitta mer detaljerade och lämpliga artiklar som berör invandrare. Sökningarna resulterade trots allt i en stor mängd i berättande framställning, läsarbrev och debattartiklar skrivna av författare med ståndpunkt som inte nödvändigtvis stöds av nyhetssidorna. För att fokusera på tidningarnas nyhetsjournalistik sorterades artiklar skrivna av utomstående bidragsgivare bort. Artiklar som behandlade flyktingar uteslöts också eftersom de inte var väsentliga för studiens syfte.⁷¹ Det centrala villkoret för valet av artiklar var att de förklarade “invandrare” inom en samhällelig förbindelse, vilket är väsentligt för studien. Artiklar där “invandrare” inte behandlades i en beskrivande förbindelse uteslöts. Efter denna selektion hade jag till sist tjugo artiklar som väsentlig empiri för min studie.

---

⁶⁸ Krippendorff, Klaus, *Content analysis: an introduction to its methodology*, 2. ed., Sage, Thousand Oaks, Calif., 2004, s. 115

⁶⁹ Ibid., s. 119

⁷⁰ Fejes, A. & Thornberg, R. (red.) (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. (1. uppl.) Stockholm: Liber, s. 147

⁷¹ Ibid., s. 113

Analysmetod och databearbetning

Vid insamling av artiklar och dess urval är nästa steg att noggrant läsa igenom dem och organisera dem i olika kategorier. Det är av yttersta vikt att gå igenom materialet upprepade gånger därför att relevant information kan vara dold.⁷² Forskaren borde aktivt ställa frågor som syftar till att förstå textens budskap, identifiera de presenterade argument och analysera resonemangen som leder till eventuella slutsatser.⁷³ För att strukturera materialet har forskaren olika metoder till sitt förfogande. I detta fall har en kategorisk urskillnad valts, vilket innebär att forskaren skapar fjorton kategorier baserade på förenade egenskaper som identifierats i materialet.⁷⁴ Jag kommer till viss del att följa den empirinära ansatsen, där kategorier och teman hämtas direkt från det empiriska materialet.⁷⁵ En alternativ metod är den teorinära anvisningen, där forskaren skapar kategorier baserat på den valda teorin för analysen. Båda metoderna anses vara produktiva och kan användas i kombination. I detta fall har jag valt att integrera med båda förhållningssättet. Genom att belysa de valda teorierna med hjälp av empirin används både empirinära och teorinära ansatser. För att göra tydliga klarheter i materialet kan forskaren tillämpa en tabell som redskap, och kategorierna kan åskådliggöras med citat i undersökningen.⁷⁶ Detta råd har vidtagits och utifrån nyhetstexterna har jag utformat och identifierat fyra olika kategorier som etablerades på innehållet. Kategorierna har formulerats med utgångspunkt i det teoretiska underlaget och har använts som överskrifter i analysen. Genom att utforma och koda kategorierna ur både insamlade databehandling och valda teoretiska synsätt strävar jag efter att besvara på mina forskningsfrågor.

Forskningens kvalitet

Bryman Alan diskuterar begreppet validitet och betonar att det handlar om hur man mäter, betraktar eller identifierar det man påstår sig göra. Han noterar att validitet främst relateras till metoder som involverar någon form av mätning, vilket oftast förekommer i kvantitativa forskningar. I min studie handlar det mer om att kategorisera och koda olika texter, vilket delvis kan innefatta en diskussion om validitet i studien. Diskussionen om validitet i min

---

⁷² Esaiasson, Peter, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 3., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2007, s.237

⁷³ Ibid., s.237

⁷⁴ Krippendorff, Klaus, *Content analysis: an introduction to its methodology*, 2. ed., Sage, Thousand Oaks, Calif., 2004, s.105

⁷⁵ Widerberg, Karin, *Kvalitativ forskning i praktiken*, Studentlitteratur, Lund, 2002, s.145

⁷⁶ Ibid., s.139-145

studie fokuserar framförallt på att vara distinkt med vilka texter jag behandlat och att motivera valda artiklar. Genom att göra detta kan andra dubbelkolla att jag har genomgått det jag avsåg att undersöka, och därmed ökar validiteten enligt min uppfattning. Reliabilitet handlar om i vilken utsträckning en undersökning kan upprepas av övriga.⁷⁷ Reliabilitet och validitet är två viktiga aspekter som tillsammans utgör studiens tillförlitlighet. För att säkerhetsställa stark kvalitet och tillförlitlighet i en undersökning där kvalitativ innehållsanalys som metod, existerar det specifika kriterier som borde uppfyllas. En avgörande faktor är att forskaren behandlat ett teoretiskt förhållningssätt som grund, och detta borde klargöras och presenteras i förhållande till analysen. Att placera innehållsanalysen i ett teoretiskt samband blir den vetenskapliga ideén bakom tydlig.⁷⁸ Studien borde ha ett distinkt ställningstagande och tydlighet gällande hur teorin har tillämpats i analysen.⁷⁹ Därmed blir det särskilt betydelsefullt att överväga hur jag associerar tillbaka till tidigare forskning och teorier i min undersökning.

Enligt Klaus Krippendorff är inte texter enformiga utan mångsidiga, vilket ger tillgång till att tolka texterna utifrån olika perspektiv.⁸⁰ Genom att tolka texterna utifrån olika sätt handlar det om forskarens disciplinära bakgrund, där en ekonom kan undersöka en text enligt ett ekonomiskt förhållningssätt medan en sociolog kan ha en annan analytisk synvinkel. En kvalitativ innehållsanalys innebär således en partisk tolkning, vilket gör generalisering komplicerad. Enligt Andreas Fejes och Robert Thornberg handlar “situerad generalisering” om att kvalitativ forskning genererar utformningar, tydningar, begrepp och förklaringar av förlopp eller mönster. Dessa gestaltningar skapar tillgång för läsaren att igenkänna ett förlopp eller kvalitet hos ett fenomen som man föregående inte uppmärksammat. Följaktligen kan min studie medföra en tolkning av hur invandrare framställs i svensk media som i sin tur kan vara användbart och stödjande för att tolka kommande studier av likartad undersökning.

Forskningsetik

Etik inom forskning berör frågor om forskningens innehåll och om forskarens koppling till studien. Som forskare är det avgörande att ta ansvar för sin studie och säkerhetsställa att den

---

⁷⁷ Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 1. uppl., Liber ekonomi, Malmö, 2006

⁷⁸ Olsson, Henny & Sörensen, Stefan, *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv*, 3. uppl., Liber, Stockholm, 2011.s.210

⁷⁹ Ibid.,s.228

⁸⁰ Krippendorff, Klaus, *Content analysis: an introduction to its methodology*, 2. ed., Sage, Thousand Oaks, Calif., 2004,s.33

följer de regler och riktlinjer som har fastställts. Det brukar sägas att grundprinciperna för nästan all forskningsetik är förankrade i forskarens egna etiska åtaganden. Detta beror på att det är forskaren som har den främsta skyldigheten för sin egen studie och att den uppfyller höga kvalitetsstandarder samt är ämnad att svara på forskningens syfte och frågeställningar.⁸¹ På vetenskapsrådets webbplats framgår det att det finns grundläggande grundsatser som förväntas vägleda forskare för att säkerhetsställa och framföra högkvalitativ forskning. Dessa grundsatser inkluderar kravet att kunna påvisa hög tillförlitlighet i studien, vilket reflekteras i formgivning, metod och analys. Min studie grundar sig på en kvalitativ innehållsanalys, där det empiriska materialet utgörs av allmänna nyhetsartiklar på internet. I och med detta har jag inte behövt ta någon ställning till de forskningsetiska grundsatser som särskilt handlar om ansvar gentemot människor och djur. Trots det har jag beaktat de nämnda punkter som Vetenskapsrådet betonar när det gäller hög kvalitet. Jag har ordentligt indelat mitt material och följt citering av valda nyhetsartiklar för att skydda kvaliteten. Det är väsentligt att understryka att koncentrationen legat på själva nyhetsartiklarna och inte på skribenten.

Resultat och analys

I resultatavsnittet kommer jag att presentera mitt resultat och analys av det empiriska materialet. Jag kommer även presentera min bedömning av utfallet från de tjugo utvalda nyhetsartiklarna. Under min analys kommer jag att genomföra kritiska överväganden och granska utvalda citat från Expressen, Aftonbladet och Dagens Nyheter. I slutet av detta avsnitt kommer jag att göra en återkoppling till den tidigare forskning samt de teoretiska aspekterna, i avsikt att besvara de formulerade frågeställningar för mitt arbete.

Den första nyhetsartikeln från Aftonbladet behandlar moderaternas integrationspolitik, där Ulf Kristersson påstår att Sverige har framfört låga kriterier för invandrare, vilket enligt honom har lett till misslyckanden inom integrationspolitiken. Följande rubrik skrivs: *“I moderaternas värld kan allt skyllas på invandrare”* och i artikeln står det;

“I sitt tal på Sverigemötet förklarade Ulf Kristersson att fler invandrare måste göra sig anställningsbara, att språkkraven måste höjas och att man måste anpassa sig till svenska värderingar. På pressträffen efteråt talade

---

⁸¹Vetenskapsrådet. *God forskningssed*. 2017. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf (Hämtad 2023-12-14)

han direkt till de utpekade: "Det är inte så att Sverige kommer att anpassa sig till er. Ni behöver anpassa er till Sverige". " (Aftonbladet 2019-04-15).

I en nyhetsartikel från Expressen, behandlas följande fråga om vem eller vilka som ska styra landet. Ulf Kristersson påstår att om man inte bryter Sveriges utveckling kommer Sverige att stå inför väldigt stora ekonomiska och sociala problem. Här ser vi ytterligare exempel på hur invandrare kopplas i detta fall med arbetslöshet och att vara beroende av bidrag. Det nämns heller inte hur situationen ser ut bland den svenska befolkningen. Vilket ger en uppfattning av att den svenska befolkningen har en stabil arbetssituation, även om det inte tas upp i artikeln. Genom att invandrare ännu en gång ställs inför ett samhällsproblem som arbetslöshet, medför det en förekommande diskrepans mellan invandrare och svenskar. Följande rubrik skrivs: "*Så blir Sverige om- Ulf Kristersson blir statsminister*" och i artikeln står det;

"De senaste årens stora flyktningmottagande riskerar att förvärra ett redan stort utanförskap. Bryter vi inte den utvecklingen kommer Sverige att stå inför mycket stora ekonomiska och sociala problem. Ett nej måste vara ett nej. Men ett ja ska också vara ett ja. Nyanlända ska komma in i samhällsgemenskapen och bli framgångsrika i vårt land. Det måste bli billigare och enklare att anställa arbetslösa invandrare. Det måste löna sig bättre att arbeta. Det måste alltid löna sig bättre att jobba än att leva på bidrag." (Expressen 2018-10-10).

I en nyhetsartikel från Svenska Dagbladet, framgår det att nyanlända är arbetslösa men försörjer sig på bidrag. Det antyds att nyanlända som kommer till Sverige missbrukar landets bidragssystem och medvetet väljer att inte arbeta. Det nämns varken att invandrare kommit till Sverige som flyktingar och att de tvunget lämnat sina ursprungsländer. Istället blir invandraren betraktad som problemet till Sveriges arbetslöshet. Följande rubrik skrivs: "*Siffrorna visar: C har lika tuff flyktningpolitik som M*" och i artikeln står det;

"M vill minska bidragen till nyanlända och hoppas att det i sin tur leder till att färre söker sig till Sverige, vilket ytterligare skulle minska kostnaderna." (Svenska Dagbladet 2018-05-02)

I en nyhetsartikel från Expressen, väljer man att uppmärksamma om att invandrare är mer inblandade i trafikolyckor på grund av dess "otillräckliga kunskaper", till skillnad från ursprungliga svenskar som i detta fall anses som "fullt kompetenta". Följande rubrik skrivs: "*Invandrare farligare i trafiken*" och i artikeln står det;

"Otilträckliga kunskaper"- De har otillräckliga kunskaper för att köra på svenska vägar, inte minst under vintern. Arbetet med att undersöka vad som behöver göras för att förbättra invandrarnas situation i trafiken ska pågå under hösten. Därefter ska gruppen komma med förslag." (Expressen 2016-05-26)

I en nyhetsartikel från Aftonbladet, framgår det att svenska folket reagerat på Jimmie Åkessons påstående om att invandrare inte är svenska och att de inte hör hemma i Sverige. Jimmie Åkesson generaliserar och nedvärderar alla invandrare. En av de som gjort anmälan påpekar att det fortfarande är olagligt i Sverige att diskriminera någon baserat på sin religion, etnisk tillhörighet eller sexuell läggning. Följande rubrik skrivs: *“Ingen brottsutredning efter Jimmie Åkessons uttalande i SVT”* och i artikeln står det;

“Integrationspolitiken har handlat om att bara invandrarna får jobb löser sig allt. Det händer ju inte, det blir inte så. Man måste ställa sig frågan varför är det så svårt för de här människorna att få jobb —jo för de är inte svenskar, för de passar inte in i Sverige och då är det svårt att få jobb”. (Aftonbladet 2018-09-26)

I en nyhetsartikel från Aftonbladet, uppmärksammas det en negativ samhällsbild av invandrare i Sverige genom att betrakta invandrare som en hjälplös grupp, otillräcklig för något annat än att vara beroende av socialbidrag och leva i utanförskap. Här blir det en tydlig framföring om att man särskiljer svenskar och invandrare. Att försätta invandrare i någon utanförskap för att man tvivlar på deras kapacitet är inte ett uttryck för solidaritet. Följande rubrik skrivs: *“Ni ser invandrare som en grupp hjälplösa”* och i artikeln står det;

“I kampen om att bekämpa samhällets orättvisor har man designat en politik som systematiskt cementerar dessa människor i ett utanförskap, där nästan en miljon människor befinner sig i. Många av dem utrikesfödda.”(Aftonbladet 2019-06-03)

I en nyhetsartikel från Aftonbladet, framgår det tydligt vilka slags diskussioner som pågår bland medborgare i det svenska samhället. Invandrare fungerar ständigt som syndabock för det som anses vara brister i samhället. Även om vissa författare uppmanar till att korrigera denna syn på samhället, används sällan termen “invandrare”. Utmärkande detaljer i texten kan vara tillräckliga för att få läsaren att enbart godta somliga delar av innebörden och bortse från återstående delen. Följande rubrik skrivs: *“Vårdkrisen är inte invandrarnas fel”* och i artikeln står det;

“-Snart får vi inte plats, sa en äldre kvinna. -Invandrare överallt, svarade hennes manlige vän och den tredje vännen hummade bara instämmande.”(Aftonbladet 2019-10-30)

I en nyhetsartikel från Expressen, blir det fokus på “olika kunskaper” som olika folkgrupper innehar. Artikeln diskuterar arbetslösheten bland somalier och betonar bristen av somaliers “svenska kunskaper” och om hur somaliernas bakgrund skiljer sig starkt mot “vår” bakgrund.

Både denna artikel och ovanstående artiklar presenterar en bild av bristfällig integration och oro kring invandrare. Att inte kunna integreras indikerar en brist på delade aspekter inom den helhet som individen strävar efter att tillhöra. Följande rubrik skrivs: *“Nej till sektskola-för integrationens skull”* och i artikeln står det;

“”Svenska kunskaper” är något som de cirka 4500 somalierna i Göteborg behöver mer än de flesta invandrare.”(Expressen 2016-05-30)

I en nyhetsartikel från Aftonbladet förklarar man hur invandringen är en helt avgörande betydelse för elevernas försämrade skolresultat. Invandrare framställs i detta sammanhang som lågutbildade och infödda svenskar ses som tillräckligt kapabla till högre utbildningar och bättre resultat. Det följande citatet exemplifierar ytterligare en särskiljning mellan svenskar och invandrare, där invandraren hamnar i en underordnad kategori och svenskar inom en överordnad kategori. Följande rubrik skrivs: *“Så påverkar invandringen resultaten i skolan”* och i artikeln står det;

“22 procent av elevernas försämrade Pisa-resultat i matte och läsförståelse beror på att eleverna har utländsk bakgrund, enligt Skolverket. Samtidigt konstaterar man att nedgången mestadels beror på andra orsaker än den ökade invandringen.” (Aftonbladet 2016-03-31)

I en nyhetsartikel från Aftonbladet framgår det en tydlig differentiering som görs i fråga om den gällande kompetensnivån. Genom att påvisa att det finns arbeten med låga formella kompetenskrav antyds det i texten att dessa är de enda jobb som invandrare kan få. Följande rubrik skrivs: *“LO: Arbetslösa invandrare kan ta jobben”* och i artikeln står det;

“Inte minst är arbetslösheten hög bland nyanlända, där många skulle behöva den här typen av arbete med låga formella kompetenskrav, enligt LO.” (Aftonbladet 2019-09-20)

I en nyhetsartikel från Aftonbladet, belyser Jimmie Åkesson frågan om den svenska migrationspolitik och kräver stopp för all invandring som utgör en så kallad “kulturell belastning”. Att beskriva människor på flykt som en “kulturell belastning” har väckt starka reaktioner och påminner om den sverigedemokratiska debatten om vad det innebär att vara svensk. Ordvalet anses vara rasistiskt och kopplas till begreppet “nedärvd essens”, som fanns med i SD:s partiprogram fram till 2019. Den hållbara vägen framåt för Sverige är genom att utforma en långsiktigt hållbar migrationspolitik snarare än att ägna sig åt kollektiv skuldbeläggning av invandrare. Följande rubrik skrivs: *“Massiv kritik mot Åkessons ordval:”Ovärdigt en partiledare””* och i artikeln står det;

“Sverigedemokraterna vill ha ett totalstopp för asyl- och invandring inklusive kvotflyktingar. I ett uttalande på Twitter skriver partiledaren Jimmie Åkesson att totalstoppet ska gälla för ”all invandring som utgör en social, kulturell eller ekonomisk belastning””. (Aftonbladet 2021-02-19)

I en nyhetsartikel från Expressen, diskuteras följande om hur den svenska regeringen och Sverigedemokraterna ska införa krav på invandrare i Sverige. Det nya integrationspolitiska erbjudandet innebär att invandrare kommer att testas på olika områden, samt svenska värderingar. En föreslagen åtgärd är att tillsätta en utredning för att utforma en “Sverigekurs”, där ämnen som jämställdhet, rättsstatens principer och barn friheter ska ingå. Detta är inte bara ett erbjudande utan ett krav som avslutas med ett prov, och att resultatet av testet kommer påverka möjligheten att få bidrag och andra ersättningar. Att inte klara provet kan leda till konsekvenser såsom uteblivna bidrag och endast försörjningsstöd blir tillgängligt. Det uppstår kontinuerlig parallellisering mellan invandrare och det som representeras som “svenskhet” när det kommer till kulturella beteenden. Invandrargruppen fungerar därmed som en kategori som samhället ställer otroligt höga krav på för att de ska kunna anses som likvärdiga som en svensk. Det skapas och förstärks en form av under-och överordning som regelbundet upprätthålls och utökas genom massmediernas representation av utlänningar som de svaga. Följande rubrik skrivs: *”Pehrson: Invandrare ska testas för “svenska värderingar””* och i artikeln står det;

“Invandrare i Sverige ska testas för att se om de har kunskaper om Sverige – och svenska värderingar. Annars kan bidrag och ersättningar dras in. Det föreslår regeringen.– Det här är inte bara ett erbjudande, det ska vara ett krav, säger integrationsminister Johan Pehrson (L)” (Aftonbladet 2023-11-15)

I en nyhetsartikel från Aftonbladet framkommer det att 370 000 personer som var registrerade på Arbetsförmedlingen i december 2021 var 210 000 personer födda utanför Sverige. Det framhålls att av dessa arbetslösa personer födda utanför Sverige kommer cirka 80 procent från länder utanför Europa. Detta innebär att arbetslöshet och långtidsarbetslöshet är starkt associerade med de sex stora invandrargrupperna. Det är en känslig fråga att särskilja och peka ut specifika invandrargrupper i detta sammanhang. Integrationspolitiken strävar efter stor utsträckning efter att vara inkluderande och inte peka ut eller särskilja invandrargruppen. Följande rubrik skrivs: *“Arbetslösheten i Malmö högst i landet”* och i artikeln står det;

“Stiftelsen The Global Village har fått statistik från Arbetsförmedlingen om hur arbetslösheten ser ut för de största invandrargrupperna. Det visar sig att människor som har rötter i Somalia, Eritrea, Etiopien, Syrien, Iran och Irak är starkt överrepresenterade.” (Aftonbladet 2020-10-12)

I en nyhetsartikel från Svenska Dagbladet representerar moderaternas partiledare Ulf Kristerssons om att moderaterna vill bilda en ny integrationspolitik. Detta genom att minska invandringen, minska bidragen och motivera till arbete och ställa högre språkrav. Följande rubrik skrivs: *“Kristersson: Här jobbar man och talar svenska”* och i artikeln står det;

“Det finns väldigt starka skäl att göra något åt integrationsproblemen innan de blir övermäktiga, säger M-ledaren Ulf Kristersson.” (Svenska Dagbladet 2021-04-08)

I en nyhetsartikel från Expressen förklaras det om hur utrikes födda är kraftigt överrepresenterade i de kriminella gängerna. Det blir varken en fördel eller nackdel av att ha tillgång till grundläggande fakta. Dock är riktig information nödvändig för att vidta effektiva brottsförebyggande åtgärder. Det är viktigt att vara försiktig med generaliseringar och att undvika att dra alla människor över en och samma kam. Trots att Brå har presenterat statistik som visar mäns överrepresentation i våldtäktsfall, hävdar ingen att alla män är våldtäktsförövare. Detta går att argumentera för att kön är en relevant faktor i analysen av våldtäkter utan att döma alla män. På samma sätt är det uppenbart att större del av personer med utrikes bakgrund inte är involverade i gängkriminalitet, oberoende av överrepresentationen. Följande rubrik skrivs: *“Räds inte fakta om invandring och brott”* och i artikeln står det;

“Expressens kartläggning visar att drygt 82 procent av medlemmarna i Stockholms kriminella nätverk har två föräldrar som invandrat till Sverige.” (Expressen 2021-08-23)

I en nyhetsartikel från Aftonbladet, finner vi återigen en jämförelse mellan invandrare och individer födda i Sverige. I artikeln framgår det en tydlig association mellan invandrare och trångboddhet samt arbetslöshet. Artikeln ger en uppfattning av att dessa förhållanden är resultatet av individuellt handlande snarare än politiska nederlag eller brister i integration på samhällsnivå. Detta innebär att invandrare blir en angiven grupp där uppmärksamhet riktas mot negativa aspekter, såsom hög arbetslöshet i landet, istället för att belysa orsakerna till dessa samhälls brister. Följande rubrik skrivs: *“Invandrare oftare trångbodda och arbetslösa”* och i artikeln står det;

“En av tre invandrare från länder utanför Europa, som varit i Sverige i mindre än tio år, är trångbodd. Personer i gruppen är också generellt oftare arbetslösa, har lägre inkomst och otryggare anställningar.”(Aftonbladet 2019-11-22)

I en nyhetsartikel från Dagens Nyheter framhävs invandrare i negativa sammanhang i anknytning till Sveriges ekonomi. Genom användning av deskriptiva termer beskrivs invandrare som underordnade på olika sätt. Artikeln syftar till att belysa och öka förståelsen om hur det kommer sig att människor hamnar i skuld för att kunna skapa förebyggande lösningar. Följande rubrik skrivs: *“Arbetslöshet ofta skuldfälla invandrare”* och i artikeln står det;

“Många med skulder hos Kronofogden har låg utbildning, är arbetslösa och har låg utbildning, är arbetslösa och har låg inkomst. Invandrare har oftare de här problemen och är överrepresenterade när det gäller betalningssvårigheter.” (Dagens Nyheter 2018-02-04)

I en nyhetsartikel från Aftonbladet, framställs invandrare som inkapabla att integrera med Sveriges infödda medborgare. Uttryck som *“ställa krav på invandrare”*, används för att göra dem anställningsbara och lära dem svenska, vilket reglerar i att invandrare varken arbetar eller har kunskaper inom det svenska samhället. Invandrare framställs som motvilliga att studera och arbeta, vilket kan leda till att de hamnar i utanförskap. I detta sammanhang beskrivs utanförskapet som något frivilligt och inte som en följd av samhällets brister. Följande rubrik skrivs: *“SD-strid om storlek på återvandring.”* och i artikeln står det;

“- Men vi kan inte ha situation med personer som bor i Sverige årtionden efter årtionden men som lever på försörjningsstöd och olika transfereringar, som inte lär sig svenska och som aldrig riktigt blir en del av det här landet. Det här utanförskapet riskerar att gå i arv. Han beskriver att personer ska hjälpas till det SD uppmuntrar till. Inspiration kan hämtas i Danmark.” (Aftonbladet 2021-11-26)

I en nyhetsartikel från Dagens Nyheter belyser man en händelse på Gotland relaterad till en misstänkt gruppvåldtäkt. I artikeln beskrivs Gotland ha drabbats av ökande främlingsfientliga effekter där polis och politiker har drabbats hårt. I artikeln framför man en ung afghansk man, där man både uppger en bild och namn på personen. Personen har inte någon koppling till den misstänkta gruppvåldtäkten. Artikeln fokuserar inte i synnerhet till den misstänkta våldtäkten, utan snarare betonas en kontrast mellan invandrare som grupp och förekomsten av brottslighet samt främlingsfientlighet. Följande rubrik skrivs: *“Hatvågen slog mot hela Gotland efter misstänkt gruppvåldtäkt.”* och i artikeln står det;

“Våldtäkterna började i somras. Vi har fått reda på att samtliga är invandrare.”(Dagens Nyheter 2017-01-03)

I en nyhetsartikel från Dagens Nyheter, behandlas temat *“samhörighet”* och analyserar de samhällsfaktorer som ger upphov till områden med olika ekonomiska förutsättningar. Artikeln använder termer som *“etnisk identitet”* och betonar de utmaningar olika grupper

stöter på när de försöker delta i samhällets gemenskap. Följande rubrik skrivs: "Därför ska man inte kalla fattiga områden för getton" och i artikeln står det;

"Majoritetssamhället antar ofta att invandraridentiteten är en gemenskap i områden med en stor andel utlandsfödda. Så är det knappast." (Dagens Nyheter 2018-04-24)

Georg Simmels och Norbert Elias teori och tidigare forskning

Alla de valda artiklarna är utformade inom ett ekonomiskt och samhällsligt sammanhang och koncentrerar sig på Sveriges ekonomiska belastning. Diskussionen centrerar sig kring orsaker som påverkar den svenska ekonomin, och invandrare framställs regelbundet som en potentiell påverkningsfaktor i samtliga nyhetsartiklar. Nyhetsartiklarna framställer invandrare som ett ekonomiskt problem på olika sätt, både som drabbade och arbetslösa, parallellt som det framförs en uppenbar upplysning om invandrare som en fara för Sveriges ekonomi. Enligt Khalid Khayati framgår det hur media visar ansatser till att presentera två stigmatiserade synsätt på invandrare, antingen som drabbade eller försvarslösa eller som en ekonomisk belastning.⁸² Denna stigmatisering återspeglas i de aktuella artiklarna, där invandraren genererar i kontext som "överrepresenterade" när det handlar om arbetslöshet. Invandrare tillskrivs också ansvaret för Sveriges ekonomiska förluster och varför vissa städer har stor arbetslöshet. På ett outtalat sätt tillskrivs invandrare de egenskaper som associerar till en ekonomisk belastning och visar upp den skrämmande stigmatiserade positionen.

Invandrare framställs som drabbade och försvarslösa i vissa artiklar, där de beskrivs i samband med "låga kunskaper", "oengagerade", "bunden till bistånd" och beskrivs regelbundet inom en underordnad position gentemot inhemska svenskar. Artiklarna illustrerar oförmåga hos invandrare ur ett ekonomiskt synsätt jämfört med infödda svenska medborgare, som associeras med högt arbetsengagemang. De los Reyes förklarar att arbete är en lösning till integration och att individuell tillförsel är en nödvändig faktor för samhällets samordning.⁸³ Följaktligen återspeglas en social ordning där att vara etablerad eller oetablerad på arbetsmarknaden är avgörande, där nyhetsartiklarna belyser genom parallellisering och olika utvärderingar. Göran Ahrne betonar att människans position förbättras eller försämras

---

⁸² Khayati, Khalid, 'Stigmatisering och rasism i det svenska migrationssamtalet och det diasporiska motståndet [Elektronisk resurs]', *Sociologisk forskning.*, 54:1, 11-30, 2017. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:du-24644>, s.11

⁸³ De los Reyes, P. & Mulinari, D.(2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över(o)jämlighetens landskap*. Stockholm: Liber AB, s.106

när den blandas med andra skiktningdimensioner som kön eller etnicitet. I allmänhet är det utmanande för invandrare att få arbete gentemot inhemska svenskar, vilket resulterar i att invandrare drabbas av klassförtryck samt etnisk underordning.⁸⁴ Alla citat antyder därmed en övergripande perception om invandrare som ekonomiskt underordnade, oavsett andra identitetskategorier som utlänningen kan inneha. Möjligheten till variation och nyansering är begränsad, och termen "invandrare" positioneras i relation till övriga befolkningen i alla nyhetsartiklar, främst ur ett ekonomiskt förhållningssätt.

Alla artiklar präglas av dikotomi där skrifterna och språket grupperar "svensk" i motsats till "icke-svensk". Nyhetsartiklarna är styrda och använder termer i form av svenskar och invandrare för att gestalta en klar åtskillnad mellan att vara svensk och icke-svensk. Den påtagliga dikotomin mellan att vara svensk och icke-svensk i alla nyhetsartiklar kan redogöras med Norbert Elias teoretiska argument. Enligt Elias ökar distansen mellan de etablerade och outsiders eftersom outsiders inte har den samma uppfattning som etablerade brister i. Denna utveckling leder till att de etablerade attribuerar sig starkare förmågor och på så vis blir outsiders svagare. Följaktligen kan man observera hur alla nyhetsartiklar är benägna att porträttera invandrare på ett annorlunda vis från svenskar när det handlar om uppförande, kulturella sedvänjor eller arbeten. Det blir uppenbart att det finns en uppfattning om att svenskar innehar starkare förmågor när artiklarna använder ord som "effektivisera" eller "lämpa sig efter" i beskrivningen av invandrarnas karaktärsdrag. Med andra ord, användningen av termer "svensk" och "invandrare" i dessa texter exemplifierar klart den teori som Elias identifierar som de etablerade kontra outsiders. Dessutom framställs "invandrare" som bristfälliga när det gäller att följa riktlinjer.⁸⁵ Oavsett om invandrare uppfattas som inkompetenta för arbete, att köra bil på ett korrekt sätt, eller inte kan bete sig i enlighet med svenska oskrivna regler, stämplas invandraren som underlägsen.⁸⁶ I förhållande till Elias teori kan vi genom begreppet socio dynamik förstå hur grupper kontrasteras mot varandra snarare än den enskilde. Elias påpekar att det finns fördomar gentemot grupper där deltagarna inte accepterar enskilda egenskaper utan snarare observerar en hel folkgrupp som gemensam och separerad från övriga.⁸⁷ Artiklarna framhäver inte några individuella diskrepanser, utan en generell uppfattning associeras till invandrare och svenskar. Som en

---

⁸⁴ Ahme, Göran, 'Intersektionalitet', *Ett delat samhälle : makt, intersektionalitet och social skiktning*, 2010, s.157

⁸⁵ Elias, Norbert & Scotson, John L., *Etablerade och outsiders: en sociologisk studie om grannskapsproblem*, Arkiv, Lund, 1999, s. 25

⁸⁶ Ibid., s.11

⁸⁷ Ibid., s.33

konsekvens av detta sker en grupp-kategorisering av både svenskar och invandrare samt att texterna belyser de delade kollektiva egenskaper parallellt som de uppfattas som kollektivt skilda.

Enligt De los Reyes kan vi även se hur kön och etnicitet är nära sammankopplat och att det finns implicita framföranden om vad som anses feminint och maskulint i relation till det svenska och icke-svenska.⁸⁸ I föregående resonemang kan man uppfatta hur olika kategorier har effekt på varandra från ett intersektionellt synsätt, genom att människans position förbättras eller blir svagare beroende på vilka kategorier som samverkar.⁸⁹ Den framställda bilden i dessa artiklar motsvarar fördelning där män och kvinnor placeras i stadgade situationer. Ahrne hävdar att den könsbaserade fördelningen i huvudsak handlar om förutfattade föreställningar om vad som anses maskulint och feminint. Den könsbaserade fördelningen har sina rötter i den traditionella könsstrukturen där feminint ställs gentemot maskulint. Både kvinnors och mäns stadgade positioner baseras på det traditionella könsmönstret i Sverige och i flera stater, vilket bygger på en oskriven regel om heterosexualitet.⁹⁰ Detta innebär att kvinnan har en större börda när det gäller att ta hand om familjen och utföra hushållsarbete, medan mannen i större utsträckning ägnar sig åt arbete utanför hemmet. Därigenom får kvinnan lägre ersättning och har svårare att få bra anställningar. Kvinnans roll inom familjen är därmed underordnad och präglas av traditionella könsroller, vilka är en del av världen och samhället enligt Ahrne.⁹¹ Även om de här normer konfronterats i de västerländska stater, har de inte konfronterats i lika hög grad i andra delar av världen. Den bild som framställs i samtliga artiklar utgör en tydlig kontrast till det västerländska samhället. Invandrarkvinnor framställs som ekonomiskt beroende och tvingade att sköta om familjen på egen hand. Detta förstärker invandrarkvinnors ställning genom att ta ansvar för familjen och hushållet. Enligt Brunes forskning klassificeras Sverige inom en högre utvecklingsskala, till skillnad från andra stater, vilket påverkar människor som flyttat in till Sverige.

Genom de valda nyhetsartiklarna kan vi även associera invandrare i förhållande till kulturell distans och en känsla av främlingskap. Artiklarna tydliggör att invandrare ses som bundna till

---

⁸⁸ De los Reyes, P. & Mulinari, D.(2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över(o)jämlighetens landskap*. Stockholm: Liber AB, s.196

⁸⁹ Ahrne, Göran, 'Intersektionalitet', *Ett delat samhälle : makt, intersektionalitet och social skiktning*, 2010, s.158

⁹⁰ Ibid., s.161

⁹¹ Ibid., s.161

sin kultur och väsentligt olika från svenskar. Integration, identitet och gemenskap är framträdande teman som samtliga artiklar behandlar, där invandrare porträtteras som utomstående i samhället. Den framställda bilden i nyhetsartiklarna ger intrycken av bristande integration och en generell fruktan för invandrare. Texterna utforskar inte bara svenskarnas inställning i förhållande till invandrare, utan tar även upp teman som gemenskap och delad kunskap. Det blir en distinkt yttring av Georg Simmels begrepp "främlingen", en individ som attribuerar objektivitet och distanserar sig från det etablerade sammanhanget.⁹² Invandrare positioneras i kontexter som genomsyras av främlingsfientlighet och termer som "skrämmande" och "belastning" för den infödda folkmängden. Invandrare porträtteras som ett främmande inslag eftersom de betraktas som odugliga att bli integrerade av den infödda folkmängden. Att vara oduglig till integration är en indikation på att de inte delar gemensamma synpunkter av det fullständiga som människan önskar ingå i. I detta sammanhang målas en bild av beteendemönster där valda artiklar påpekar att det beteendet är avvikande gentemot det svenska.⁹³ Därav går texterna ut på att fokusera på allt som inte räknas som det "allmänmänniska", vilket enligt Simmel inkluderar människor från annan härkomst och förblir främlingar för det nya landet och staden.⁹⁴ Termer som "oduglig integration", bristande "svenska kunskaper" och "invandraridentitet" antyder en perception om att invandrare tillhör en annan kategori än den "övrige gruppen". Dessa termer är nära kopplade till känslan av främlingskap, och det blir uppenbart att den samfälliga faktorn i alla nyhetsartiklar är att invandrare objektifieras och distanseras på olika sätt.

Diskussion och slutsatser

Baserat på min analys av svenska nyhetsartiklar kan det fastställas att texterna porträtterar invandrare som motsvarar Georg Simmels begrepp "främlingen" och Norbert Elias teoretiska argument om etablerade och outsiders. Det intersektionella förhållningssättet har medfört en fördjupad uppfattning av hur invandrare framställs negativt i olika samhällliga kontexter. Slutsatsen indikerar att nyhetsartiklarna i viss utsträckning, avsiktligt eller ovetande lägger koncentration på differentieringen mellan invandrare och övriga folkmängden. I nyhetsartiklarna redogörs invandrare med fokus på ekonomiska faktorer såsom arbetslöshet eller vara i behov av ersättning. Det uppstår regelbundna parallelliseringar mellan invandrare

---

⁹² Simmel, Georg, "The Stranger" i [red.] Wolff, Kurt H. *The Sociology of Georg Simmel*, The free press, Glencoe Illinois, 1950, s. 404

⁹³ Ibid.,s.404

⁹⁴ Ibid.,s.405

och den etablerade folkmängden i synnerhet till det kulturella och sociala agerande. Begreppet invandrare får en negativ konnotation, oberoende av samband eller situation det används i. Nyhetsartiklarna har disposition till att förenkla och generalisera när det gäller invandrare och diskuteras gemensamt i negativa termer. Detta sätt att gemensamt diskutera och framställa invandrare i negativ belysning blir evidens med Ahrnes argument. Oavsett om det handlar om kulturella sedvänjor, levnadssätt eller andra huvudsakliga mänskliga aspekter, framställs invandrare som kontrast till svenskar eller den övriga folkmängden. Invandrare framställs som en börda för det svenska samhället och som inkompetenta att tillföra nytta för samhället. Vissa texter uppmärksammar också svenskarnas negativa attityder mot invandring och markerar den åtskillnad mellan svenska och invandrares förmåga, något som Georg Simmel resonerar i sin teori om främlingen och gruppens förmågor som är fundamentalt olika. Vissa artiklar innehöll positiva inslag, där det diskuterades om de positiva ekonomiska konsekvenserna av invandring eller hur invandrare kunde ta på sig arbeten utan kompetens för att underlätta för den inhemska befolkningen att avancera i sina karriärer.

Min övergripande slutsats från studien är att det finns en viss latent betoning av begreppen främlingsfientlighet, kategorisering och stigmatisering av invandrare i svenska nyhetsmedier. Resultaten av arbetet stämmer överens med tidigare forskning och indikerar att media har en disposition att tillämpa negativa och konstruerade attribut till invandrare. Min studie är grundad på en kvalitativ innehållsanalys, vilket innebär att resultaten är föremål för personlig tolkning av data och därmed ha effekt på arbetets ändamål. Även om den valda metoden för att inhämta data är beprövad, har arbetets begränsade omfattning resulterat i ett mycket begränsat material, vilket komplicerar generaliserbarheten av resultaten. I min undersökning har jag identifierat ett samband där svensk media attribuerar negativt om invandrare. Det är viktigt att notera att denna studie innebär en situerad förenkling, då jag enbart medfört en tolkning av ett stort antal texter. Trots detta kan den här tolkningen vara användbar och fungera som vägledning för framtida studier av samma slag. Arbetet framkallar frågor som kan vara riktlinjer för vidare forskning om mediernas hantering av invandrare. En intressant riktning för framtida forskningen skulle kunna vara att undersöka i vilken utsträckning invandrare tilldelas negativa egenskaper utifrån ett könsperspektiv. Det vore givande att genomföra en studie med både kvalitativa och kvantitativa metoder för att utforska hur och i vilken utsträckning invandrare framställs negativt och komparera diskrepans mellan män och kvinnor.

Referenslista

- Ahrne, Göran, 'Intersektionalitet', *Ett delat samhälle : makt, intersektionalitet och social skiktning*, 2010
- Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 1. uppl., Liber ekonomi, Malmö
- De los Reyes, P. & Mulinari, D.(2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över(o)jämlighetens landskap*. Stockholm: Liber AB
- De los Reyes, P. & Mulinari, D.(2007). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över(o)jämlighetens landskap*. 1. uppl. Malmö: Liber AB
- Elias, Norbert & Scotson, John L., *Etablerade och outsiders: en sociologisk studie om grannskapsproblem*, Arkiv, Lund, 1999
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan, Wolters Kluwer, Stockholm, 2017
- Esaiasson, Peter, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 3., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2007
- Fejes, A. & Thornberg, R. (red.) (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. (1. uppl.) Stockholm: Liber
- Krippendorff, Klaus, *Content analysis: an introduction to its methodology*, 2. ed., Sage, Thousand Oaks, Calif., 2004
- Khayati, Khalid, 'Stigmatisering och rasism i det svenska migrationssamtalet och det diasporiska motståndet [Elektronisk resurs]', *Sociologisk forskning*, 54:1, 11-30, 2017. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:du-24644>,
- Lykke, Nina, *Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen*. I *Kvinnovetenskaplig tidskrift* nr.1, 2003. <http://dx.doi.org/10.55870/tgv.v24i1.4183> (Hämtad: 2023-12-19)
- Martinsson, Lena, 'Intersektionell normkritik: om jämställdhet, arbetsliv och omvandlingar av makt', I *SOU 2014:34 Inte bara jämställdhet : intersektionella perspektiv på hinder och möjligheter i arbetslivet*, 247-272, Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer
- Olsson, Henny & Sörensen, Stefan, *Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv*, 3. uppl., Liber, Stockholm, 2011
- Plisch, E.& Westerlund,U.(2007). *Mångfald är framtiden (SOU 2007:50)*. Stockholm: Kulturdepartementet
- Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*, 1. uppl., SNS förlag, Stockholm, 2009
- Strömbäck, Jesper, *Utan invandring stannar Sverige*, 1. uppl., Volante, Stockholm, 2016
- Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle en introduktion till politisk kommunikation*, MTM, Johanneshov, 2015
- Simmel, Georg, "The Stranger" i [red.]Wolff, Kurt H. *The Sociology of Georg Simmel*, The free press, Glencoe Illinois, 1950
- Widén, Pär, *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber AB, 2009
- Widerberg, Karin, *Kvalitativ forskning i praktiken*, Studentlitteratur, Lund, 2002

Vetenskapsrådet. *God forskningssed*. 2017.

https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf (Hämtad 2023-12-14)

<https://www.regeringen.se/contentassets/1acc0f0a9e59456ab0e4fff9e4936b14/kategorisering-och-integration.-om-forestallda-identiteter-i-politik-forskning-media-och-vardag>

<https://data.riksdagen.se/fil/F4FA05D6-EB21-4EB2-B3FD-65958EE712A1>

Nyhetsartiklar

<https://www.aftonbladet.se/kultur/a/y3lvME/i-moderaternas-varld-kan-allt-skyllas-pa-invandrare>

<https://www.expressen.se/nyheter/val-2018/sa-bliir-sverige-om-ulf-kristersson-bliir-statsminister/>

<https://www.svd.se/a/wELw2n/siffrorna-visar-c-har-lika-tuff-flyktingpolitik-som-m>

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/7lOAp8/ingen-brottsutredning-efter-jimmie-akessons-uttalande-i-svt>

<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/wP9Ayd/ni-ser-invandrare-som-en-grupp-hjalplosa>

<https://www.aftonbladet.se/ledare/a/b5dRkg/vardkrisen-ar-inte-invandrarnas-fel>

<https://www.expressen.se/gt/ledare/nej-till-sektskola-for-integrationens-skull-9/>

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/m6erzv/sa-paverkar-invandringen-resultaten-i-skolan>

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/P9mamz/lo-arbetslosa-invandrare-kan-ta-jobben>

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/oA7GEj/massiv-kritik-mot-akessons-ordval-ovardigt-en-partiledare>

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/KnJv7E/invandrare-ska-testas-i-svenska-varderingar>

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/0KvJRM/27-000-personer-utan-jobb-i-malmo>

<https://www.svd.se/a/WOMVWj/m-lanserar-ny-integrationspolitik>

<https://www.expressen.se/ledare/rads-inte-fakta-om-invandring-och-brott/>

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/7010x4/invandrare-oftare-trangbodda-och-arbetslosa>

<https://www.dn.se/ekonomi/din-ekonomi/arbetsloshet-ofta-skuldfalla-for-invandrare/>

<https://www.svd.se/a/L5aedp/sd-strid-om-storlek-pa-atervandring>

<https://www.dn.se/nyheter/sverige/hatvagen-slog-mot-hela-gotland-efter-misstankt-gruppvald-takt/>

<https://www.dn.se/kultur-noje/kulturbedatt/ola-andersson-darfor-ska-man-inte-kalla-fattiga-om-raden-for-getton/>